

Latvijas teritoriju šķērsojušais putns Eiropas putnu vērotāju aprindās zināms jau no 2005. gada decembra, kad tika pirmo reizi pamanīts Polijā, tur arī noķerts un 2021. gada decembrī (kad putnam bija 16+ gadi) ap-rikots ar izsekošanas ierīci – nelielu “mugursomu” ar saules paneli. Putnam deva vārdu Kajzerka. Pēc GPS datiem, zināms, ka šī gredzenknābja kaija ārpus ligzdošanas sezonas lielāko daļu laika pavada Olštīnā (Polijā), aukstākās ziemās migrējot līdz pat Beļģijai, no kurienes pavasara migrāciju uzsāk martā, vasaru pavada Nižņijnovgorodā (Krievijā), ligzdojot jauktā pāri ar kajaku uz kādas rūpnīcas jumta. Rudens migrāciju uzsāk jūlijā. Parasti rudens migrācijas lidojuma trajektorija gāja pāri Baltkrievijas vidienei, bet 2025. gada 11. jūlijā, iespējams, mitrās vasaras plūdu dēļ, šis putns pārlidoja Latviju, to šķērsojot no Baltkrievijas puses un ielidojot Robežnieku apkārtnē. Putns lidoja pastāvīgā ātrumā, apmēram 300 m augstumā lidojot līdz Daugavpīlij, piebremzējot virs Arones applūduma un pie Sventes tilta pāri Daugavai, tad neapstājoties devās virzienā uz rietumiem līdz Lietuvas robežai un tālāk pāri visai Lietuvai atpakaļ uz Olštīnu. Šim putnam gredzenošanas brīdī bija 16+ gadi, bet Latvijas pārlidošanas laikā – 21+ gads.

Paldies Igoram Deņisovam par iespēju raksta ilustrēšanai izmantot gredzenknābja kaijas fotogrāfiju.

Literatūra

Olsen K. M., Larsson H. 2003. Gulls of North Amerika, Europe, and Asia. Princeton University Press, 608 pp.
Wassink A. 2024. Birds of Kazakhstan – an update. *Sandgrouse* 46: 92–96.

Summary

GPS data: Ring-billed Gull – a new species in Latvia /Edgars Smislovs/

This article describes the first record for Latvia of a North American species, the Ring-billed Gull *Larus delawarensis*. This bird, named “Kajzerka”, was equipped with a GPS tracking device in Poland in 2021. The tracking data show that on July 11th, 2025, it crossed Latvian border on its migration route from nesting grounds near Nizhny Novgorod in Russia. It then continued its flight across Lithuania to Olsztyn in Poland.

Bangu pīles *Melanitta perspicillata* tēviņš. Kolkasrags, 20.10.2025.

Foto: Edgars Smislovs

Bangu pīles pirmais dokumentētais novērojums Latvijā

EDGARS SMISLOVS,
edgarssmislovs@gmail.com

2025. gadā Latvijas putnu sugu sarakstu papildināja vēl viena jūras pīļu suga – bangu pīle *Melanitta perspicillata*.

Bangu pīles apdzīvo Kanādas un Aļaskas boreālo mežu ezerus, ziemo jūras piekrastē gar Ziemeļamerikas kontinentu, savukārt Eiropas valstīs suga sastopama tikai kā maldu viesis. Lielbritānijā bangu pīle ieklejo ik gadu, arī Baltijas jūras ūdeņos kopējos baros ar tumšo *Melanitta fusca* un melno pīli *Melanitta nigra* novērota samērā regulāri. Piemēram, Zviedrijā (līdz 2022. gada maijam) reģistrēti 143 bangu pīles novērojumi, Somijā – 85, Igaunijā – 12, bet Lietuvā un Polijā suga vēl nav konstatēta. Problēma ar bangu pīles konstatēšanu zināmā mērā ir saistīta ar to, ka tā uzturas tālu no krasta lielos citu

Melanitta ģints sugu baros. Apskatot tuvāk, pieaugušu bangu pīles tēviņu noteikšana nesagādā problēmas – tie ir aptuveni melnās pīles izmērā, ar līdzīgi melniem spārniem – bez balta “spoguļa”, izceļas balta piere un balts laukums uz skausta, krāsains knābis un baltas acis. Mātītes noteikšana ir grūtāka, pazīmes – lidojumā melni/tumši spārni bez balta “spoguļa”, galvas krāsojums līdzīgs kā tumšajai pīlei, bet galva izskatās kantaināka, knābja/pieres apvidū paugurveida izliekums.

Jau vairākus gadus speciāli meklēju šo sugu, ar teleskopu aplūkojot katru putnu *Melanitta* baros, kuri lielā skaitā (tūkstošiem) uzturas Kurzemes piekrastē, retāk arī Vidzemes jūrmalā. Beidzot 2025. gada 1. oktobrī man paveicās – ar teleskopu

Foto: Igors Deņisovs

derīgus kadrus, tikai tad prāts kļuva mierīgs, un turpmākajā stundā varēju bez uztraukuma vērot šo patiešām skaisto putnu. Uzskatu, ka nejaušs retums nieiepriecina tik ļoti kā cītīgi apdomāts, rūpīgi meklēts un beigu beigās sameklēts reti sastopamas sugas putns. Kā jau minēju, šīs sugas meklēšanai esmu veltījis gana daudz laika, katru pavasari un rudeni braucot uz Kolku vērot pīles. Varbūt daudziem var šķist – kas interesants var būt tajos mazajos, melnajos “punktiņos” jūrā. Bet tā nebūt nav – labā gaismā un bez viļņiem Kolkas apkārtnē pīļu vērošanai ir sava “odziņa”, piesēžot kaut kur jūras krastā, mierīgi ar teleskopu pārskatot jūras putnus un izbaudot rudens putnu balsis. Turklāt mums tas noteikti ir jāturpina, jo Latvijas ornitofaunas sarakstā vēl nav pēdējās *Melanitta* pīļu sugas – Deglāna pīles *Melanitta deglandi*, un jautājums – kuram to izdosies atrast pirmajam?

Paldies Igoram Deņisovam par bangu pīļu fotogrāfiju raksta ilustrācijai.

Summary

The first documented observation of the Surf Scoter in Latvia /Edgars Smislovs/

The article describes the first documented sighting of the Surf Scoter *Melanitta perspicillata* in Latvia. On October 1, 2025, an adult male was first observed at sea near Cape Kolka where it stayed at least to October 26, 2025.

Bangu pīļu *Melanitta perspicillata* pāris, fotografēts Kanādā.

pārskatot pīles Kolkasraga apkārtnē, īsā pārlidojumā pamanīju šīs sugas pieaugušo tēviņu, kas ielaidās jūrā aptuveni 2 km no krasta. Šo putnu izdevās arī nofotografēt. To pašu putnu izdevās sameklēt un krietni labāk nofotografēt turpat 20. oktobrī kopā ar Ati Ļahu. Jāatzīmē, ka tas uzturējās raga apkārtnē vismaz līdz 26. oktobrim, kad pēdējo reizi to izdevās novērot Ivaram Bredikam. Jāpiemin, ka arī agrāk bija viens potenciāls bangu pīles novērojums, kad Kaltenē 2016. gada 23. oktobrī viens putns novērots lidojumā (Ieva Pomere, Kārlis Sīlis), bet toreiz netika izdarīta novērojuma fotofiksācija, lai to varētu droši apstiprināt kā jaunu sugu Latvijas ornitofaunai.

Domājams, ka atsevišķi bangu pīļu īpatņi ārpus ligzdošanas sezonas regulāri uzturas Kurzemes piekrastē (īpaši Kolkasragā un gar Rīgas jūras līča rietumu krastu) jauktos *Melanitta* ģints pīļu baros. Atliek vien pievērst tam uzmanību un labvēlīgos novērošanas apstākļos (bezvējā vai vāja vēja laikā) cītīgi pārskatīt pīļu barus, kuri barojas netālu no krasta. Vēl pirms bangu pīles novērojuma daudz domāju par šīs sugas noteikšanu – vai tiešām to var tik viegli atšķirt, īpaši tēviņus, kā tas norādīts putnu noteicējos?

Tagad varu apliecināt, ka tā tiešām ir, jo jau pirmajā acu uzmetienā labos gaismas apstākļos bija pilnīgi skaidrs, ka tā ir bangu pīle! Rokas sāka trīcēt, un sirds sāka pukstēt straujāk, šim putnam pārlidojot lielākā attālumā un iesēžoties jūrā. Lai gan to redzēju labi, vajadzēja iegūt pierādījumu – fotoattēlu vai videoierakstu – sugas novērojuma apstiprināšanai, īpaši pirmajiem novērojumiem valstī. Tāpēc pusstundu mocījos, līdz ar mobila telefona kameru caur teleskopu izdevās iegūt sugas noteikšanai

Foto: Igors Deņisovs

Bangu pīles *Melanitta perspicillata* lidojumā, fotografēts Kanādā.